Ч. 224 (16.901). Львів неділя 10. жовтня 1926 Poczłowa opłata zasłacona ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Бюджет Польщі на 1927 рік.

Ухвали Ради міністрів. — Ріжниця думок з приводу військового бюджету. — Зміни на становищах воєводів.

Варшава, 8. жовтня 1926.

Нинішнє засідання Ради міністрів було присвячене передовсім справі бюджету на р. 1927. Цей бюджет має бути зложений якнайбільш ощадно у видатках. Границі його вагаються між 750—830 міл. зол. Ці границі мали бути сьогодня устійнені. Прелімінар видатків має повне покриття в доходах, а уряд стоїть на становищі, що в 1927 р. нема мови про бюджетовий дефіцит. Навіть більше: уряд рахує на те, що в звязку з речинцем платности старих податків в останніх місяцях року, дня 1. січня будуть в касах навіть поважні резерви.

Збільшені доходи уряду будуть плисти з державних монополів, при чому спіртовий монополь принесе 275 міл. зол. (в мин. році приніс тільки 232 міл., отже буде надвишка в сумі 43 міл.). Тютюневий монополь принесе в 1927 р. 270 міл. зол. (в мин. році 264 міл.). Також через санацію державних підприємств уряд сподіється збільшити доходи своїх кас. Остаточно буджетовий прелімінар на 1927 р. буде уложений у найближчий вівторок. Як зачувати, ріжниця думок у Раді міністрів виявилася головно при устійнюванні бюджету міністерства військових справ. Премієр і міністр військових справ Пілсудський, що був з початку на засіданні ради міністрів, покинув засідання ще перед його закінченням. По скінченні Ради віцепремієр Бартель і мін. внутр. справ Складковський виїхали негайно до Бельведеру, де перебуває Пілсудський, і продовжали з ним наради в справі бюджету мін-ва військових справ. Наради в Бельведері тягнулися до пізної ночи.

Зачувати, що загальний бюджет буде устійнений на 1.900 міліонів зол. разом з інвестиціями. Мін-во військових справ, як кажуть, домагається 40% цілого бюджету.

„Курер Варшавскі" довідується, що в найближчих днях має прийти до поважніщих змін на становищах воєводів. Млодзяновський мав би обняти становище воєводи поморського на місце воєводи Ваховяка. Також має бути замінений иншою особою познанський воєвода Бнінський. Про пляновані зміни на становищах воєводів у Львові (Гарапіх) і Тернополі (Завістовський) ми вже подавали перед кількома днями. У звязку з тими поголосками є ма уть приїзд воєводи Гарапіха до Варшави, що відбув сьогодня конференцію з марш. сойму Ратаєм. В останній хвилі довідуємося, що чутки про недалеке уступлення Гарапіха і Бнінського лишені всяких основ.

Ревізія польської політики?

Берлин, 8. жовтня 1926.

„Льокаль Анцайгер" повідомляє з Варшави, що не зважаючи на запевнення, що дотеперішня закордонна політика Польщі не буде в нічому змінена, марш. Пілсудський має намір перевести її ревізію в напрямі тіснішого союзу Польщі з Англією й Італією. Пілсудський хотів би зєднати ті держави для своїх агресивних плянів супроти СРСР.

Боротьба з опозицією в СРСР.

Берлин, 8. жовтня 1926.

Часописи повідомляють із Гельсінгфорса, що Троцький, який скупчує посварені досі відламки опозиції, предложив Сталінові змінити курс теперішньої політики більшости Політбюра, щоби допустити до створення фракції в лоні комуністичної партії. Домагався також свободи преси для опозиційних напрямків. Сталін відкинув його домагання, а це збільшило ще розлам.

Є чутки, що хоч відносини між правлячою групою і опозиційними фракціями загострюються, то таки визначні більшовицькі політики стараються довести до порозуміння. Головно Риков і Калінін не хочуть допустити до того, щоби витворилася справжня фронда в компартії. Кажуть, що опозиційним провідникам предложено виделєгувати до ради народніх комісарів своїх представників у характері заступників комісарів, крім того обіцяли опозиції дві теки.

Біржа.

Гроші.

Хоч вчора курс трохи заломився, то дня 8. жовтня госа доляра на приватній біржі тривала дальше і від курсу 9·05 у раніших годинах доляр підносився постійно, доходючи в полудневих годинах до 9·11. На офіціяльній біржі платили 9·09, але при повній недостачі продаючих. Банк Польський платив за доляра 8·98. Доляр канадійський 9·04—9·05, чеські корони 0·26·25—0·26·75, леї 0·04·25—0·04·50, франки французькі 0·25·50—0·26, франки швайцарські 1·7 —1·76, фунти стерлінґи 43·50—44·00.

Золото 20 астр. корон 36·00—36·50, 20 фр. франків 33·50—34·00, 20 нім. марок 42·50—43·00, 10 рублів 45·8 —46·20.

Срібло: австр. корона 0·58—0·60, 5 австр. корон 3·90—3·96, австр. фльорен 1·95—2·00, рубель рос. 2·90—3·00, копійки за рубель 1·45—1·50.

Збіжжа.

Поза біржою більші обороти промисловими бараболями. Переважно платили за 100 тон рафованих, чистих, сухих, стація Сокаль, зол. 0·15. Дуже пошукують вівса й ячменю. Крім того зацікавлення для жита. Тенденція звижкова. Пшениця дворська 44·25—45·25, пшениця красва селянська 41·75 42·75, жито галицьке 32—33, ячмінь галицький броварний 30—31, ячмінь галицький 27·50—28, ячмінь засівний 2[illegible]·00—2[illegible]·00, овес галицький 26·75—27·15, кукурудза румунська 29—30, бараболі промислові 5·50—5·5, фасоля біла 38—40, фасоля кольорова 30—32, фасоля краєва 36—38, горох Віль-Вікторія 66—7[illegible], горох польний 40—44, бобик 31—33, вика 34—36, сіно солодке краєве прасоване 7·00, солома прасована 4·00, гречка 29·00—29·50, льон 58—6[illegible], ріпак озимий 62—64, отруби житні нетто без мішка 16·[illegible]—19·[illegible]0, крупи пшеничні 15·5[illegible], крупи гречані 63—65, крупи ячмінні 48—49, пенцак 47·50—48, конюшина червона краєва натур. 315—360, мак синій 45—15[illegible], жмаки ... виробу Страдом „...та" 1·90, мішки ужавані, дошо за штуку зол. 1·80.

З судової салі.

Розправа соймових послів.

У Вильні відбудеться дня 16. листопада розправа перед карним окружним судом проти соймових послів: Павла Васильчука, Чучмая і Козицького. Як відомо найвищий суд у Варшаві зніс увільняючий присуд апеляційного суду в Любліні і визначив Вильно як місце нової розправи.

† ВОЛОДИМИР ГНАТЮК

З Володимиром Гнатюком зійшов до гробу, можна сказати, останній могикан української етнографії. Не стало чоловіка, що всею душею привязаний був до цієї науки, що ціле своє життя збирав та видавав памятки української устної словесности й писав розвідки за розвідками про народню творчість. Розглядаючися тепер, бачимо, як тяжко заступити Гнатюка в науці нашої етнографії. Просто, треба сміло сказати, — ніким. Про розміри втрати промовисто свідчать ті численні томи „Етнографічного Збірника" (38 томів), та „Матеріялів до української етнольоґії" (20 томів), які він зредагував і видав і для яких у великій мірі власний матеріял, ним самим зібраний, достарчив. Етнографічні видання Наукового Т-ва ім. Шевченка — це слава й гордість Товариства, основа його реноме в світовій науковій літературі. Головно через них і стало відоме Товариство в світовій науці. Бо саме етноґрафія, хоч яке величезне, першорядне значіння мала в розвитку національної самосвідомости всіх культурних народів, є рівночасно й міжнаціональним добром. Фолькльор та ентнольоґія — здавна зробилися предметом міжнароднього наукового інтересу. Тому українській етнографії й легше було, як иншим дисціплінам українознавства — історії, історії літератури, мові етс. — вийти на міжнародню арену й спопуляризувати там наш народ, наше національне імя. А в цім відкриттю для ученого світа українського імени першу ролю відграв саме Покійний своїми добірними, зразковими виданнями, що їм позаздрити може — сказавши без пересади — найкультурніщий народ. Багата й чудова творчість нашого народу здавна захоплювала своєю красою збирачів і дослідників і неодно імя та й неодну збірку числить вже наука української етнографії: Цертелєв, Максимович, Метлинський, Головацький, Антонович, Драгоманів, Чубинський, Грінченко і т. д. і т. д., але всі їх праці, хоч як цінні, і що до кількости матеріялу й що до науковости його опрацювання уступають перед монументальними корпусами етнографічних видань Наукового Т-ва ім. Шевченка. В цих виданнях зібраний кольосальний матеріял із ріжних царин народньої творчости, матеріял, без якого етнографічна наука не може обійтися й до якого вона раз-у-раз звертається й буде звертатися. А головна заслуга згромадження цього матеріялу й уприступлення його для студій належить безперечно Володимирові Гнатюкові, його енергії, муравлиній трудящости й пильности. Лаік не може й представити собі, якого кольосального труду коштувало Гнатюкові видання тої чи иншої збірки: розглянутися в безконечній кількости варіянтів, звести їх до купи, усистематизувати — сама ця прелімінарна, чорна робота скільки вимагає знання, памяти, уваги труду! Во істину треба було так кохати свій предмет, як його кохав Гнатюк, щоб скласти з нього прозорі, легкі до перегляду збірки.

Вже сама ця праця — редактора, систематизатора й видавця є величезною заслугою Покійника. Годі тут вичисляти всі ті збірки, які йому завдячує українська наука, — на це нема місця в газетній статті. Назву лише важніші: 1) Етнографічні матеріяли з Угорської Руси (3 книги), 2) Галицько-руські анекдоти, 3) Галицько-руські народні легенди, 4) Коломийки, 5) Народні оповідання про опришків, 6) Колядки й щедрівки 7) Гаївки й нарешті 8) Українські народні байки.

Вже самих цих видань досить, щоб поставити Гнатюка на чолі всіх його попередників на полі української етнографії. А крім того видав він багато й иншого матеріялу, та написав цілий довгий ряд наукових розвідок на ріжні теми — етнографічні, язикові й правописні. Не дурно не лише українська наука, але й наука світова оцінила його великі заслуги. Покійник був членом ріжних наукових установ: українських: Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, Всеукраїнської Академії у Києві, почесним членом недавно заснованого у Києві „Українського Етнографічного Т-ва"; членом кореспондентом російської, тепер Всесоюзної Академії у Петербурзі, почесним або дійсним членом німецьких етнольоґічних Товариств: Verein f. Volkskunde у Відні й Hermann B[illegible]rth Gesellschaft f. geistige Völkerverständigung у Берліні; чеської Národopisná Společnost če[illegible]koslovenská у Празі.

Крім наукових заслуг має Гнатюк чималі заслуги й на полі української культури й громадянського життя взагалі. Він був співробітником Франка в „Життю і Слові", був разом із Франком та Грушевським редактором „Літературно-Наукового Вістника" від самого початку аж до перенесення журналу до Києва 1907 р. З відновленням по війні ЛНВістника у Львові стає він знову його співредактором, читає всі рукописи, править їх, корігує, листується з авторами, не тільки совісно, але просто ревниво ставлячися до своєї роботи в журналі. Та й взагалі „Українська Видавнича Спілка" багато завдячує Покійному, що був одним із її основників і редактором її численних видань, як із красної літератури, так і з популярно-наукової (метелики 2-ої серії Української Вид. Спілки). Крім Спілки працює Гнатюк на цьому полі і в „Просвіті". Українська дитяча література теж мала великого приятеля в особі Гнатюка. Він складає й редагує чимало книжечок, які випустили А. Крушельницький і М. Таранько...

Як довголітній секретар Т-ва ім. Шевченка у Львові, як редактор ЛНВістника й взагалі видань Української Вид. Спілки, Гнатюк придбав собі велику популярність і в наукових кругах взагалі й українських літературних кругах зокрема.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Найбільший склад музичних інструментів, ґрамофонів і нот,

МЕЛЬОДІЯ

ЛЬВІВ, Коперника 5.

Телефон 8-59 поручає **шкільні скрипки зі смиком** зол. 18-50. Гуртом і детайльно. Цінник на бажання.
602 4—7

Англії 370, в Еспанії 288, Бельгія 95, Австрія 75, СРСР. — 62 (перед війною було 150), Швайцарія 43, Голяндія 60, Скандинавія 65. Кіно робить у Франції малу конкуренцію театрам. Пропорціонально найбільше кін є в Чехословаччині — 700, в Австрії — 564, в Мадярщині — 454, у Польщі — 385. У таких державах як Франція, Німеччина та Англія кіна рахуються на тисячі. Про скількість і якість наших театрів, з виїмком двох-трьох перворядних на радянській Україні, краще і не згадувати.

— **Світова хроніка.** Столиця Фльоріди, Міямі, яку недавно знищив борвій, буде негайно відбудована і ще краща, ніж досі. Европейські „комітети відбудови" можуть заздрити Американцям. У Будапешті померла славна мадярська драматична артистка Марія Ясай у 72 р. життя. — У Москві відбувся перший загально-російський зїзд глухонімих. Реферати виголошували при помочі знаків. Був це перший зїзд, на якому царила ідеальна тиша. — У 24 роковини смерти Еміля Золі, творця „Жермінал", поклонники його таланту зібрались у його домі в місті Медан; були промови та декламації. — У державі Невада, місті Елько, орел напав на почтовий літак; орел розбив собі голову і поницив крила літака, який мусів зійти на землю. — Американський департамент праці оголосив статистику робітничих плат; найкраще платні — нафтові робітники до 41 центів за годину; найгірше рубачі в лісах. — У Парижі відчинена виставка „виховання та охорони дітей"; в ній можна оглядати крім літератури з цього предмету і мистецьких творів, ріжні винаходи для кращого виховування дітвори та навчання.

Нові книжки й видання.

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО. Місячник української пластики, під редакцією М. Голубця, заходами Гуртка Діячів Українського Мистецтва, Львів, Ринок 10, жовтень ч. 1. Зміст: В. Січинський: Василь Касіян. Д. Андрієвський Естетичні підстави будівництва. В. Залозецький: Новоклясицизм Бабія і Глущенка. На маргінесі мистецької літератури. Всеукраїнська мистецька хроніка. Посмертні згадки. Мистецька література. Книжки і видання надіслані до редакції Нові видання. Ілюстрації: В. Касіян: Автопортрет. Ілюстрація до нарису Стефаника. В нічному затисті. Чорноробочий. Два робітники. І. Бабій: Гра в карти. Автопортрет. М. Глущенко Картярі. М. Янушевич: В. Пещанський (знимка), Р. Лісовський: В. Крижанівський (знимка).

Новий журнал, єдиний український журнал присвячений нашому мистецтву, визначається всіма прикметами поважного артистичного видавництва. Починаючи від обгортки рисунку Андрія Коверка, добірного друку, аж до пребагатої хроніки та бібліографії, ця перша книжка виглядає так, що вона може сміливо йти в світ, на чужину і служити доказом істнування нашої мистецької праці та культури. Ширші кола нашої інтелігенції повинні би в першій мірі почути дещо про наших малярів, різьбарів і архітектів, які не в силі ще жити зі своєї праці, а продовжують її в незавидних умовинах, без огляду на байдужість своєї суспільности, силкуючись досягти европейського рівня сучасного мистецтва. З цього першого зшитка журналу дізнаються читачі про імена та твори, на яких звернули увагу вже чужинці, про наших артистів, що творять у чужих великих середовищах, Празі, Берліні чи Парижі і про тих, недавно зійшли в могилу, невідомі між своїми, залишивши цінну мистецьку спадщину, якою завтра кожний з нас буде гордитись. Журнал прикрашений кількома прегарними репродукціями. Від зацікавлення, яке зустріне він серед нашої інтелігенції, залежатиме дальший його розвиток, а навіть — істнування. Творча праця наших мистців є нині майже єдиним, чим ми можемо похвалитись перед чужиною.

„ПРИЯТЕЛЬ ГОСПОДАРЯ", ілюстрований господарський календар на рік 1927, під редакцією агр. Архипенка. Зміст: Частина календарна. Астрономічний календар. Церковний календар. Український історичний календар. Господарські роботи по місяцям. В. Болох: Хліборобові. Агроном С. Радзієвський: Коли і як орати землю на зяблю. Агр. Роман Яців: Коли треба вивозити та як приорювати гній. Агр. Ф. Мороз: Гноєння під буряк і бараболю. Сідерація — або зелене гноєння пісків. Агр. С. Радзієвський: Угноєння травяного клину. Агр. Роман Яців: Вапнування ріллі. Виково-житній і виково-вівсяний пар.

Не маємо змоги подати тут усього пребагатого змісту цього єдиного фахового господарського календаря, який є необхідною книжкою для кожного господаря, байдуже, чи інтелігент чи селянин. У цьому календарі находимо не тільки прегарно викладені тайни календаря, але й практичні поради щодо управи всякої городини, збіжжа, праці на ріллі, користування машинами, розведення кущів на ягоди, боротьби з комахами в саді та хворобами дерев, догляду худоби, пасічництва та птахівництва. Кожна статейка має ілюстрацію. Минулого року цей календар розійшовся масово між нашими хліборобами і зустрівся з повним признанням фаховців.

НАША БЕСІДА, Ілюстрований двотижневик літератури, науки і суспільного життя ч. 19. Зміст: М. Диканько: Часопис у лісі. Є. Маланюк: Ремество. В. Островський: Політики. В. Некрашевич: На Похороні. Б. Монкевич: Українська пісня за кордоном. В. Анський: Сербський селянин. Б. Вронський: Природні багатства Волині. Р. Тагоре: Вигадка. Подєбрадець: Відвідини Української Господ. Академії в Подєбрадах. Л. Л. У швайцарських Альпах. Література, мистецтво, наука.

Przegląd życia gospodarczego Polski w okresie od kwietnia maja do września 1926 r. Wydaw. gabinetu Prezesa Rady Ministrów. Warszawa. 1926.

Проф. Іван Огієнко: УКРАЇНСЬКА ВИМОВА БОГОСЛУЖБОВОГО ТЕКСТУ в XVII. віці. Нарис з історії української фонетики. Відбитка з журналу „Elpis" 1926 р. кн. 1., ст. 9—32. Варшава, 1926, стор. 24, 8°.

СВІТ — нове подвійне ч. 17—18. І. Камінський: По той бік кордону. Богдан Лепкий: Intermezzo. Яків Струхманчук: Мистецьке життя на Радянській Україні. Тим, що життя своє дали... В. Воруський: Аляска. З культурного життя села. К: З театру на Україні — Театр ім. І. Франка. Із недрукованих віршів Івана Франка. Агроном Рижко: Навколо могили Т. Шевченка. Найбільший світі тунель. Б. Вірний: Українське культурне життя в Криму. — Богдан Кравців: До ясних островів. І. Свєнціцький: В. Пещанський, Д. Козій: Він прийде..., Побіда над недугами. М. Ірчан: Як живе і працює Аптон Сінклер?, Земля і її населення. Боротьба з ледяками. Геза Гардоні: Мурашки і люде. Жінка перед тисячами літ. Параімунітет. Гуцульщина — І. Франкові. Розкопки на Україні. Мистецтво в Туреччині. Світова висилка листів. Жреці-голодомори. Українська музика за океаном. Скарби на дні моря. Жорж Санд: Мала Фадета, роман.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсевського у складі 30 осіб виступає:

Субота 9.X. Яворів.
Неділя 10.X. Яворів.
Понеділок 11.X. Львів.
Вівторок 12.X. Львів.
Середа 13.X. Бібрка.
Четвер 14.X. Бібрка.
Пятниця 15.X. Ходорів. 193 50-?

В Українськім Технічнім Товаристві у Львові Ринок ч. 10 II. пов. відбуваються що середи в год. 19, товариські сходини з рефератами. Всіх членів перебуваючих у Львові просимо о численну участь. — **Виділ.**

Віче в Турці н/Стр. В четвер дня 14. жовтня 1926 (на Покров Пр. Д. М.) відбудеться в Турці в салі „Народнього Дому" в годині 12:30 в полудне Всенародне Віче з таким порядком денним: 1) Отворення віча і вибір президії, 2) Політичне положення українського народу (реферує соймовий посол), 3) Організація УНДО. (реферує делеґат Центрального Комітету УНДО.) 4) Дискусія над рефератами й ухвалення резолюцій. На вічу повинні безумовно явитися всі свідомі Українці турчанського повіту. — За Повітовий Комітет УНДО: *Д-р М. Кондрат, о. І. Федевич*)

В „Союзі Українських Купців", вул. Мохнацького 6, в неділю 10. ц. м., в год. 10. рано, відчит П. Конюха: „Як здобути дешевий кредит?" Прохається членів конечно прибути.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

СОЛІДНУ станцію знайдуть панночки Охронок З. І.. Ропіцка 660 3—3

МІД патока, густий, чистий, лічничий, десеровий з власної найбільшої галицької пасіки висилає за посліплатою 5 кг. 16 зол., 10 кг. 30 зол., 20 кг. 59 зол. враз з бляшанкою оплатно. Евген Білинський Збараж. 527 4—10

УЧЕНИКІВ на мешкання з харчем прийме інтелігентна родина, близько ґімназії (головної). Відомість в Адміністрації „Діла" під „М". 702 2—2

ПРОДАМО господарство в околиці Львова 5 і пів морга ріллі в одній парцелі, садок, дім з дубового дерева 17/16 дахівкою критий, будова 1918 р., стодола дубова 17/6, стайня 8/4, пивниці муровані, студня бетонова, стація залізнича на місци за 2000 дол. амер., дальше господарство коло Перемишля в повітовому місточку, 13 моргів ріллі, дім мешкальний, стодола, стайня, ручна цегольня, огород за 2.300 дол. Відомість в фірмі „Мельма", Львів, вул. Вірменська 1. 698 2—2

ІНТЕЛІҐЕНТНИЙ дяк-диріґент хору церковного і світського, як рівнож добрий режісер і орґанізатор; голос барітон-тенор, першої кляси, глядає місця. Зголошення до 1. листопада з поданням услівій до Адм. „Діла" під „Диріґент-барітон-тенор". 690 2—2

БАНДАЖІ на найбільші пропуклини. Опаски черевні лічничі для утилих пань. Гумові панчохи проти жиляків. Косметичні опаски для зреформовання ніг. Штучні ноги і руки для ампутованих і т. п. поручає Бандажист Полячек в Самборі. Цінники даром. 689 2—17

НАДДНІПРЯНЕЦЬ літ 40, жонатий з 2. дітьми, пошукує негайно посади до кооперативи, фабрики, тартаку або до культурно-просвітної праці. Має за собою кількалітну практику сценічної роботи. Адреса: п. Дукля, Мшанна С. І. 2—3

АБСОЛЬВЕНТ університету, спосібний, рутинований інструктор прийме лекцію на селі. За успіх ручить. Поважні рекомендації. Зголошення: „Абсольвент" до Адміністрації „Діла". 706 1—2

НОВІ НОТИ на фортепян. В. Безкоровайний: 1. „Думка C-moll". 2. „Мала фуга" 3-голосова. 708 1—3

ОЖЕНИТЬСЯ добре ситуований урядник, літ 38, характерний, з лучшої родини, з панночкою до літ 30, пристійною, о непересічній інтеліґенції, добре вихованою. Посаг або уділ в підприємстві вимаганий. Поважні зголошення під „Здецидований" до Адміністрації. 705 1-1

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж, або вилки з хінського срібла у Мандля Коперника 14 проти Кіна Коперник.
681 б) 1—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Домовий лікар

Катари, зафлегмення, недуги горла і віддихових органів, радикально лічить **ЦУКОРОК-„GLAZIAL"** хто раз спробує, стає сталим відборцем. — ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ!

Одинокий фабрикант ЯКІВ ПОСАМЕНТ, БЕЛЬСЬКО.

Заступництво Маркус Фінкельштайн, 703 Львів, Льва Сапіги 83/II. 1—4

ОСТАННІ НОВОСТИ!

ЦЕБЕЛІНИ і KASHA

на плащі для Пань — як також шовки і брокати на підшевки в найновіщих оригінальних десенях поручає

90 літ істнуючий склад сукна

ЯН ВАЛЛЯХ і СИН

424 б) **Львів, Ринок ч. 33.** 1—1

Звичайні Загальні Збори

Товариства „Український Інститут для дівчат" в Перемишлі відбудуться з звичайним порядком денним дня 22. жовтня 1926. р. в 5. зглядно 5:30 год. пополудні в власній салі.

Виділ.

Найновіші плащі і сукні

ЦЕЦИЛІЯ ГАН

Львів, площа Смольки ч. 1 а.

проти кіна „Марусенька" поручає також власну робітню. 610 5—10

Полекші в сплатах.

ОГОЛОШЕННЯ.

Повідомляємо, що з днем 15. жовтня ц. р. **обнижуємо** процентову стопу від вкладок до обороту зі забезпеченням валюти на

8 прц. (8 від ста)

з піврічною капіталізацією.

Центральний Кооперативний Банк „Красвий Союз Кредитовий"

709 **у Львові, Ринок ч. 10. І. п.** 1-2

РІК ОСНОВАННЯ 1899

М. А. Аугустин

Магазин футер

ЛЬВІВ, Рутовського 7.

приймає всілякі роботи, входячі в обсяг кушнірства, як також поручає: **футра мужеські і жіночі, містові і подорожні, куртки, свитки, шапки, боа і т. п. в великім виборі.** 565 4-10

Перльмуттера Ультрамарина

(СИНКА)

є безумовно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями в Брукселі і Медіоляні.
92 8—48

Машини до писання

з українсько-польським письмом, бюрові меблі і всілякі прибори до машин поручає по найдешевших цінах

Ю. Ломаґа, Сенкевича ч. 9. Тел. 28—70.

Взірцева майстерня для направи всіляких бюрових машин.
575 3—4

Загальні Збори

Кружка УПТ. ім. Ганни Барвінок у Львові відбудуться в неділю дня 10-го жовтня 1926 о 4. год. пополудни в комнатах школи ім. Т. Шевченка, Мохнацького 12.

Денний порядок:

1. Відкриття зборів.
2. Відчитання протоколу з послідних Загальних зборів.
3. Звідомлення з діяльности Старшини: а) секретарське, б) касове, в) Контрольної Комісії.
4. Уділення абсолюторії уступаючій Старшині.
5. Вибір нової Старшини.
6. Вибір делеґаток на Загальний Зїзд Товариства.
7. Реферат: Жіноцтво в культурно-освітній праці між народом.
8. Внесення і запити.

Наколиб о 4-ій родині не зібралося відповідне число членів відбудуться Збори о 5-ій год. без огляду на скількість присутних членів.

646 За Старшину Кружка: 3—3

Евг. Макарушкова, голова. **Т. Піщинська**, секретарка.

Звичайні Загальні Збори

Тов-а Українських Ремісників „Зоря" у Львові відбудуться дня 10. жовтня 1926 року в год. 10 рано в льокалі Тов-а при вул. Вірменській ч. 25.

Денний порядок:

1) Відкриття Загальних Зборів, 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, 3) Звіт з діяльности Виділу за минулий рік, 4) Касовий звіт, 5) Звіт Контрольної Комісії та внесок на уділення абсолюторії, 6) Вибір Голови та Членів Управи Тов-а на слідуючий рік, 7) Внески та запити членів.

Наколиб в год. 10. не явилося вимагане статутом число членів тоді в год. 11. відбудуться Заг. Збори без огляду на число присутніх членів а принятї рішення будуть правосильні.

Від Виділу Тов-а „Зоря":

Осип Викалович, голова. **Степан Квасик**, секретар.
684 2—2

ROK ZAŁ. 1890.

704 1—3

ХТО? має намір набути найліпші а заразом найдешевші музичні інструменти, нехай звернеться до найбільшої і найстаршої фірми

Адольфа Боденштайна, Львів, вул. Леґіонів 37,

яка поручає свій богато заосмотрений склад по найдешевших цінах.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

і робітничих послів мало бути або й ухвалено кілька хосенних законів для народу.

Одначе при кінці червня похитнулась нога Мек Кензі Кінгові, вийшли на яку скандали в митнім департаменті, а коли Кінг просив генерал-губернатора Бинга розвязати парлямент, цей відмовив і покликав Артура Мієна, провідника консервативної партії, до утворення нового консервативного кабінету.

Та в три дні по обнятю влади А. Мієном, парлямент **одним голосом** більшости заявив йому своє недовіря, бо його кабінет був неконституційний: 5 його міністрів були міністрами без пенсії, а сам Мієн, принявши президентуру, тим самим втратив посольський мандат і потребував нового вибору. Ґен. губернатор Лорд Бинг де Вімі позволив тоді **розвязати Мієнові парлямент**, хоч три дні передтим відмовив те саме ліб. премієрові Мек Кензі Кінгові, який через те подався до димісії. В Канаді повстав крик на неконституційне поведення ґенерал-губернатора Лорда Бинга і його сторонничість у відношенні до консерватистів і саме те вийшло на користь ліберальній партії і сторонникам низької тарифи (low tariff), бо консерватисти є сторонниками високої тарифи (high tariff) і британськими імперіялістами.

День 14. вересня був днем **нечуваного погрому консервативної партії** і Лорда Бинга, який саме тепер уступає і вертає до Англії. При тих виборах побідили ліберали і сторонники низької тарифи. Вибрано: 119 лібералів, 19 прогресистів (замаскованих лібералів) і 11 злучених фармерів Альберти (United Farmers of Alberta); консерватистів вибрано лише 91; крім того вибрано ще 3 робітничих послів і 2 незалежних (диких).

Замітна річ, що при цих виборах вибрано перший раз одного Українця до федер. парляменту. Є ним **Михайло Лучкович**, якого вибрано з округа Веґревил в Альберті, як члена партії злучених фармерів Альберти. М. Лучкович, це ще дуже молода людина, бо має коло 30 літ; він роджений у Злучених Державах, звідки приїхав до Канади. З фаху є народнім учителем, а студіює також права.

Конс. премієр Мієн стратив також свій мандат у користь ліберала Мек-Ферзона, а до того перепало 5 його міністрів. Найблизчого тижня, десь коло 24. IX. прийде до влади ліберальний кабінет з премієром Мек Кензі Кінгом, а Мієн уступить, бо не матиме відваги чекати на скликання парляменту.

Стільки про найновіший курс політики в Канаді. Додати тут ще треба, що премієр Мієн у часі війни (1917 р.) **відобрав Українцям**, що були горожанами Канади, **право голосу при виборах до парляменту**, покликуючись на те, що вони „Австрійці“, заборонив на пів року видавання часописів українською мовою (від жовтня 1918 до квітня 1919), а також понапихав Українцями т. зв. „detention camps“ — табори інтернованих, де богато з них передчасно погинуло. Немезіс пімстилася вкінці на тім новочаснім Нероні українського народу в Канаді.

Observator.

Занедбання чи недоцінювання?

В справі Тов. „Просвіта“.

В нинішніх часах важкого лихоліття завважуємо дуже відрадну появу в нашому житті. Свідоме важкого положення громадянство перенялося великими кличами про господарську самовистарчальність народу і проводить ті кличі подекуди навіть досить енергійно в життя. Бачимо це на кооперативному полі, бачимо на полі торговлі і промислу, де видно познаки рухливости та відрадної в нас появи приватної ініціятиви. В обох останніх ділянках ставлять наші люде переважно перші кроки, та вони досить певні, і тому можна надіятися, що хоч поволі, то всеж ми дійдемо до поважних здобутків і в торговлі і в промислі. Хто вдумчиво обсервує наше повоєнне життя, хто здає собі справу з того, на які непоборні нераз перешкоди виставлена особливо приватна ініціятива нашого громадянина Українця, той радується кожним навіть найменшим її здобутком. Словом — з вірою в краще будуче дивимося на розвиток і нашої кооперації і нашого промислу та торговлі. Скріплює нашу віру в успіх праці на тих ділянках життя і така відрадна поява як цьогорічний станиславівський ярмарок. Там видно було вже й поважні підсумки наших здобутків.

Та всеж, не зважаючи на те, находимо в проявах життя нашої громади побіч світла і деякі тіни. Силою контрасту ті тіни тим більше виріжняються, тим більше впадають у вічі. При надмірному може зосередженні загальної уваги на господарську ділянку нашого життя, в нас притупилася увага до інших незвичайно важких і дуже відповідальних його ділянок. Маємо на думці перш за все наш культурний фронт. Він до деякої міри запущений. А чейже ніхто не заперечить, що на ньому реалізація клича про самовистарчальність чи не найважніша. Бо тільки тоді можна казати про здобуття всіх атрибутів нації, коли нарід стоїть на відповідній і необхідній для нації культурній висоті. З культурним, інтеліґентним селянином і робітником далеко лекше добути не тільки господарську, але й взагалі всяку иншу незалежність, за те важко це осягнути з темною, несвідомою та неграмотною масою. Тому зважуємося ствердити, що занедбання або недоцінювання культурно-освітнього фронту може на нас дуже дошкульно пімститися.

Цей фронт репрезентує в нас перш за все т-во „Просвіта“ зі своїми філіями і читальнями. Організаційна теперішня праця „Просвіти“ далеко переростає передвоєнні здобутки. За те у видавничій ділянці остає праця „Просвіти“ значно позаду в порівнанні з передвоєнною не щодо якости своїх видавництв, але щодо скількости. Явище це зовсім природне. Перед війною користувалася вона значними субсідіями з краєвих і державних фондів. Тепер відносини змінилися до тої міри, що замісць допомоги в освітній праці має вона переслідування та непоборні труднощі в своїй праці з боку польської влади.

Ясно, що тут треба було найскорше приноровити засаду про самовистарчальність. Її товариство відразу й взялося проводити в життя. — Нині в краю маємо тисячі читалень „Просвіти“, а відомо, що в них виконується всяка ініціятива і господарська і організаційна і кооперативна. Та читальні мають перш за все велику культурно-освітню місію в нашому народі. Мало їх зорганізувати. Їм ще треба дати суто-освітній і суто-культурницький зміст. Це може статися виключно при допомозі відповідних видавництв, до яких покликана в першій мірі „Просвіта“. На жаль з того завдання вона належно вивязатися не може. Тут самовистарчальність завела! Громадянство або не доцінило, або переочило ту велитанську ролю, що припала „Просвіті“ до виконання в нашому народі.

Найкраще свідчать про те цифри. По день 30. вересня мала „Просвіта“ 5997 членів, що поплатили річні вкладки, в тім 1.057 членів у Львові (на 40 тисяч Українців) і 4.940 членів на всій українській території під Польщею (на 7 міліонів Українців). Колиж до того додамо ще 450 американських членів, то цифра теперішніх членів „Просвіти“ виявиться раптом в числі 6.417. Як на семиміліонову масу Українців, то це рішуче за мало. Отже на культурному полі в нас, можна твердити, ніхто не перестерігає клича про самовистарчальність. Нема в нас рівномірного трактування усіх ділянок життя, і це не добре. Воно тим гірше, що такий стан будить оправдане підозріння, що й на инших ділянках життя теперішній запал зможе скоро погаснути. Тому занедбання треба вирівнати, треба довести до того, щоби „Просвіта“ мала не півсеми тисячки членів, але бодай сім—вісім десяток тисячів, коли не стількиж соток. Реалізуючи інтензивно кличі про господарську самовистарчальність, мусимо їх тим більше реалізувати на полі культурно-освітньої самовистарчальности. Тільки гармонійний розвиток усіх ділянок нашого життя дасть нам повну запоруку перемоги.

В. М.

НОВИНКИ.

— **Перед Народнім Зїздом.** Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання просить нас помістити отсей комунікат:

Взивається всі повітові партійні управи (Повітові Народні Комітети) скликати в місяці жовтні Зїзди та вибрати делеґатів на Народній (Краєвий) Зїзд, який відбудеться в першій половині листопада ц. р. Кожний політичний повіт вибірає стільки делеґатів, скільки обіймає судових повітів. До участи в Зїзді будуть допущені тільки вибрані, наперед зголошені делеґати на основі окремих леґітимацій, крім тих, що є управнені до участи в Зїзді на основі Організаційного Статуту УНДО. — *Львів, 4. жовтня 1926.* За Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання:

Володимир Целевич.

— **Отруя.** У звязку з нашою статейкою про самодурманення нашої публики польською пресою, і то дуже часто пресою крайно низького морального рівня, доносять нам з Бучаччини: „У нас не лише читають ворожу нам пресу, але й її передплачують. Знаю в Бучаччині двох наших священиків, один в Озерянах коло Бариша передплачує „Ґазету Поранну“ (найнижчого сорта бруковий орган.—Ред.), а другий в Золотім Потоці насолоджується „Словом Польским“. Годиться додати, що перший з них є навіть головою читальні „Просвіти“. Українського щоденника він зовсім не передплачує. Справді, важко уявити собі священика взагалі, а українського зокрема, що годується ринштоковою стравою „Ґазети Поранної“ або „фільософією“ Марцелька Прушинського. Ствержувати такі факти прикро і жахливо.— При тій нагоді просимо наших прихильників подавати нам більше таких фактів, щоби ми могли ствердити, як далеко посунулася окупація польської преси серед нашої інтеліґенції. Бажаним було би подавати теж, чи ці „патріоти“ передплачують український часопис і який!

— **Нове студіюм Рутенум“.** Львівським вязням обіцює управа Бриґідок всі благодати модерного комфорту. Зате в краківській вязниці відносини, що нагадують „вавельську смочу яму“: наших політичних вязнів перемішують з бандитами; у келіях нема ліжок, сінники повні блощиць, харч збирає на гид, а управа не дозволяє вязням купувати собі кращий і поводиться з людьми, мов з худобою. Такі враження тих, що вийшли звідти.

— **„Нова ідея“.** Варшавське міністерство внутішних справ і справедливости прийшло нарешті до пересвідчення, що треба положити край торгам за помешкання. Тому рішило видати розпорядок, що власники вільних мешкань мають обовязок вивішувати на домах картки з повідомленням про це. Яка мета таких розпорядків? Адже всім відомо, що недостача мешкань наслідком будівельної кризи довела все громадянство до конечности купувати їх за грубі гроші і між власниками домів, тими, що опорожнюють хату і новими комірниками істнує тихе порозуміння. Приліплені картки на брамах заступлять тільки посередника. Хіба що в розпорядку буде сказано, що хто перший зголосився за помешканням, тому власник дому буде приневолений його винаймити.

— **Гіґієна Львова.** Львівський маґістрат, мабуть з нагоди праці над своїм відновленням, видав поклик-приказ до всіх власників домів, щоби до 15. п. м. почистили свої доми. Від 15-го громадські комітети будуть перевірювати чистоту, а маґістрат накладатиме кари. Якщо маґістрат не залюкає брудних дітей, а каже поважно, то може заробити на гіґієні Львова величезні гроші.

— **Таємні „золоті“.** Державна карбівня приготовляє тепер 10 і 20 золотівки, але вже правдиві, не паперові. До цього часу вибили їх 150.000 штук. Ці „золоті“ є хоронені спеціяльним декретом міністерства скарбу, а саме: хто хоче їх придбати, може їх виміняти за золоту валюту инших держав або на золоті предмети. Скажіть, будь ласка, навіщож „золотих-золотих“ тим людям, що мають чужинну золоту валюту?

— **Львівська темна хроніка.** Селянин із Сокільник, ідучи до Львова Стрийською вулицею, впав жертвою ошуканців, які заміняли з ним нікелевий годинник і ланцюшок на шкіру вартости 80 золотих. Зміркувавши, що його ошукали, пішов на поліцію і заявив, що його ограбили. Але що рівночасно хотів відпродати свій годинник мешканцям вул. Стрийської — правда вийшла на верх. — Замарстинів, славний „широкими вдачами“, мав учора безплатну аматорську виставу: тамошні паливоди звели справжню бійку з поліцією при помочі револьверів. — У білий день на вул. Цитадельній якийсь сміливий фахівець у злодійськім мистецтві витягнув з кишені прохожому на його очах калитку з 2 зол. (ах! важкі часи настали для злодіїв!) і загрозив йому, що коли крикне, то розпоре йому живіт. — Почуття чести стало таке вразливе в нинішних часах, що якийсь легкий птах Педіховський, ображений епітетами „злодія“ і „батяра“, стрілив у живіт до дочки сторожа свого дому і... втік. —Гарного синка має сторож дому Андрій Длюга: молодий, також Андрій, побивав своїх родичів до крови: ледве батько після кількох тижнів вийшов із шпиталя, а молодий Длюга, вернувши уночі до хати, вдлюгнув його ножем і втік.

— **Польські памятники на чужині.** Дня 18. жовтня ц. р. відбудеться посвячення угольного каменя під памятник Косцюшка в місті Бостон (Злуч. Держави). — В Парижі має бути небавком відслонений памятник Міцкевича.

— **„Герой нашої доби“.** Оголошено вислідок заповіту фільмового артиста Рудольфа Валентіно, якого зараховували до найкращих мущин. Він умів не тільки добре жити, але й заробляти. Залишив по собі пів міліона долярів у добрих акціях та паперах, його чудова віля варта 175.000 дол., дім 65.000 дол., авта 50.000, расові коні і собаки 22.000, яхт 7.000, збірка антиків і дорогоцінностей 80.000, инші предмети 50.000 дол. Крім цього лишив 40 убрань, 50 пар черевиків, три футра, тисяч скарпеток, триста шовкових сорочок, двайцять капелюхів і 200 краваток. Треба дивуватись королям і міністрам, що не стараються стати фільмовими артистами.

— **Перемога над повітрям.** Англійський летун Ален Кобгем довершив нового рекорду, який збільшує віру в силу літака і дає підставу надіятись, що він заступить залізницю. Кобгем переїхав з Льондону до Австралії і назад, себто 45000 км. Він їхав на гидроплані, якого не знав, і в непригожий час; усі віщували йому невдачу в дорозі через Азію, де тоді гуляв монсун. Кобгем переїхав у трьох місяцях у 321 годинах: Европу, Сирію, Ірак, Персію, Індію, Бурму, голяндські Індії, Австралію і задержувався між иншим у Ліоні, Марсейлі, Неаполі, Атенах, Каїрі, Александрії, Рамаді, Баґдаді, Фуширі, Калькуті Сінґапурі, Сурагаї, Купанґу, пристані Дарвіна, Сиднею і Мельбурні. Між Баґдадом і Барсою над якоюсь арабською оселею мешканці обстріляли гидроплян; товариш Кобгема інж. Еліо був смертельно ранений і вмер у шпиталі; Кобгем, направивши гідроплян, продовжував лет з ким иншим. Між Баґдадом і пристанею Дарвіною, не зважаючи на дощі та сильні бурі, гидроплян пробився. Кобгема очікували в Льондоні перед площею парляменту сотки тисяч населення і представники міністерства воздухоплавства.

— **Преса в Італії.** Італійський уряд видав розпорядок, що італійські часописи не можуть мати більше як 6 сторінок. Цей розпорядок має на меті обезсилити австрійський паперовий промисл, який був до цього часу великим доставцем Італії.

— **Химери міліярдерів.** Французький стародавній Замок Курсель, з доби Людвика XIII., одна з найкращих французьких будівель — поїде до Америки. Його розбирають камінь по каменю і складають у скрині, щоби скласти на корабель і відбудувати в околиці Ню-Йорку, мов замок з діточих камінців Ріхтера. Американському міліярдерові забаглось мати в себе справжній французький історичний Замок і — буде його мати.

— **Театральна статистика.** Театрів не менше як скількість ужитого мила, є подекуди показчиком культурного рівня народу. Тому цікаво послухати останньої статистики театрів. Французи і Італійці — відомі театромани. Французи мають найкращих адвокатів і найбагатшу драматичну літературу. Франція має тепер 600 театрів, а Італія 350 — коли зважити Німеччина та Англія, — мають майже на половину істнування безліч кабаретів у Франції та Італії, — мають менше театрів. В Німеччині є їх 365 в

Його знало й особисто багато Українців з цілого нашого краю, а з багатьма визначними нашими діячами був він звязаний міцними приятельськими відносинами. Та Гнатюка всі знали й шанували не тільки в Галичині, але й на Великій Україні. З багатьма Українцями зпоза Збруча він знався особисто й мав між ними добрих приятелів. Хто тільки приїздив з В. України, ніколи не забував познайомитися з Гнатюком і часто бував у нього гостем. І я мабуть не помилюся, сказавши, що рідко котрий Галичанин мав такі звязки з Наддніпрянщиною, як Небіжчик. І не дурно. Вдача у нього була отверта й щира, думка ніколи не замикалася в тісній батьківщині, а ширяла по всій українській землі. Для нас Наддніпрянців був Гнатюк свій чоловік. Тож у Покійнім тратимо ми не тільки патріота-всеукраїнця, але й щирого приятеля, близького й інтересами й душею.

Життєпис Володимира Гнатюка не складний. Уродився 9. IV. 1871 р. в селі Велесневі бучацького пов. в дяківській сімї. Тут учився в народній школі, до гімназії вступив в Бучачі. По скінченню 4 ої кляси, хотів їхати на дальші студії до Риму, щоб опісля стати місіонарем. Це не вдалося й він знов пішов до гімназії, вже у Станиславові. Університет скінчив у Львові й почав тут з учительської карієри. Та коли по році служби його хотіли перенести на провінцію, він за радою акад. Грушевського кинув державну службу й посвятився виключно науковій праці в Наук. Т-ві ім. Шевченка. Займав він тут аж до самої смерти посаду ученого секретаря й з замилуванням віддавався етнографічним студіям, спочатку як співробітник, а опісля як голова Етнографічної Комісії Т-ва та редактор її етнографічних видань. Етнографія й була мимовільною причиною його передчасної смерти. Підчас своїх етнографічних екскурсій за Карпати, на мадярську Україну, серед недогід варварського мадярського режіму підірвав здоровля й схопив сухоти, які вкінці прикували його до ліжка. Останніх кількачацять літ Гнатюк провів у своїм кабінеті, нікуди через хоробу не виходячи. Тільки й всього, що виїздив літом у гори. Перед війною звичайно до Криворівні, а опісля до Косова. Це можливо було тільки завдяки тій старанній опіці, яку мав у хаті. Одначе сухоти, підсилені иншими поважними хоробами — нирок, серця, астмою — не уставали точити міцний організм Покійного. Вже давно лікарська наука засудила Гнатюка на смерть, але міцний організм та домашня опіка доказували чуда й рятували Покійного для науки. Та в цім році недуга зовсім зламала його, про виїзд на село підчас ферій годі було й думати. Цілий цей рік Гнатюк майже вже не вставав з ліжка. Одначе працював до самої смерти й не зважаючи на терпіння, не тратив властивого собі гумору. Покійний снував плани ріжних нових наукових робіт, мріяв про закінчення 2-го тому колядок, працював над збіркою пісень для Всеукраїнської Академії у Києві, редагував „Літ. Наук. Вістник", живо відгукався на всякі події українського життя — й вірити просто не хотілося, що незабаром може прийти кінець... Здавалося, Гнатюк сміється з лихих хоріб, що його посіли. Але вони свого не дарували. 6-го жовтня о 6 ій годині вечера перервалася нитка трудящого життя. „Володимир Михайлович" — так його ми всі звали, — останній раз зітхнув і тихо на віки заснув, осиротивши сімю, приятелів і українську науку. Спиж спокійно, дорогий приятелю й товаришу, і нехай Тобі пухом буде рідна українська земля, яку Ти так велико любив і для якої стільки зробив!

Вол. Дорошенко.

*

Тіло Покійного до часу похорону спочиває в салі Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка. На високім катафальку зложено тлінні останки заслуженого наукового робітника. Саля прибрана чорними драперіями. В головах Покійного великий золотий хрест, довкола катафальку свічники і квіти. Біля Покійника весь час перебуває рідня, знайомі і прихильники. Посмертні клепсидри видав головний видів Наук. Т-ва ім. Шевченка, а окремо ті його секції, в яких пок. Гнатюк працював, як також Т-во „Просвіта". З будинку Наук. Т-ва і „Просвіти" повівають жалібні хоругви.

В четвер, 6. год. вечером, над тілом Покійного відправлено панахиду, до якої під проводом о. Д. Лопатинського ставули: о. д-р Кархут, о. Горчинський і о. Васкліів. Співав хор п. Купчинського. В панахиді взяли участь представники світа наукового, літературного, відпоручники преси, громадських установ і найближча рідня.

Похорони в суботу, 9. ц. м., в 2. год. пополудні.

*

Кондоленційна телеграма Академії Наук у Київі.

Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові дістало з приводу смерти В. Гнатюка отсю телеграму:

„Українська Академія Наук у Київі висловлює щире уболівання з приводу смерти довголітнього працьовника Товариства і свого дійсного члена, академика Володимира Гнатюка. — Президент Липський, віцепрезидент Єфремов, неодмінний секретар Кримський".

Сучасна Болгарія.

Цанков і Лапчев. — Македонський Комітет і військова Ліга. — Англія й Італія „визволяють" Македонію.

(Від власного кореспондента.)

Білгород, 6. жовтня 1926.

Був Цанков, що за недовгий час свого перебування на владі залишив в історії Болгарії значний слід написаний і підкреслений ним кровю своїх політичних ворогів. Цанков та його міністри були яскравими виразниками реакційної азійсько-балканської Болгарії, неспокійної, підступної і войовничої.

Уряд проф. Цанкова йшов занадто прямо і відкрито, майже не маскуючи своїх змагань і не ховаючи своїх вчинків. Це в решті решт моглоб нашкодити Болгарії, і тому на його місце прийшов Лапчев із його теперішніми міністрами. Идучи старим шл хом свого попередника, він виявив більшу тонкість та вміння маскувати і ховати те, що небажано показувати чужинцям; його міністр закордонних справ А. Буров виявив добрий хист дипльомата, за короткий час досяг чималих придбань для Болгарії, до яких в першу чергу треба віднести позичку на утримання болгарських утікачів-емігрантів із сусідніх земель — Югославії, Румунії та Греції.

Цілком зрозуміло, що сучасна Болгарія та її керманичі не можуть викликати нічого иншого крім скритої ворожнечи своїх сусідів, бо це та Болгарія і ті люде, що кидали її вже нераз у кріваві війни. Сучасні міністри: А. Буров, Д. Христов, Ц. Бобошевський і Т. Кулев належать до двох, тепер обєднаних, найреакційніших партій, що в 1913 р. спричинилися до війни і взяли за неї відповідальність. Югославія та Румунія можуть ще багато разів вимагати від уряду Лапчева розвязання Македонського Комітету та Військової Ліги, але цього ніколи ні він, ні його майбутній наступник не зробить, бо сучасний устрій в Болгарії тримається лише на цих двох організаціях, а сам Лапчев ще до того є і родом із Ресна у Македонії.

Але, як я уже зазначив вище, уряд А. Лапчева не йде такою відкритою дорогою, як його попередник — уряд Цанкова. І хоча спільна нота Югославії, Румунії та Греції і не досягла бажаних для них висідів, то всеж таки примусила Болгарію на деякий час обережніше вести комітаджійську акцію. По останнім інформаціям „Політики", на сербсько-болгарськім кордоні на деякий час мусить наступити спокій. Але натомісць ця акція переноситься на сербсько-альбанський кордон, де — на вимогу болгарського уряду — Італія дала допомогу і територіяльну базу для Македонського Комітету. Міста Бар і Бріндізі повні вже македонських комітаджів, які — як першу рату — дістали на свою акцію 5,000.000 італійських лір. Можна сподіватися, що в скорому часі сербські місцевости в околицях Бітоля, Охріда, Гостівара т. и. перетворяться в пекло для місцевого населення, бо тоді не можна буде бути певним за своє життя навіть у своїй хаті, а тим більше не можна вже буде пустити свою череду на пасовиско чи на полонину.

Македонське населення давно вже згубило віру в щирість визвольної боротьби, яку провадить офіційна Болгарія, і тепер прагне вже лише більш-менш спокійного життя та відпочинку від терору — як з боку болгарських, так і з боку сербських „визволителів".

Дістаючи від Англії моральну, а від Італії, яка — до речі кажучи — збірається винести македонське питання на міжнародній ґрунт, і матеріяльну допомогу, Болгарія платить за це дорогою ціною свого народнього багацтва, даючи обом „протекторам" ріжні концесії та пільги, які вони використовують на те, щоби поводитись на болгарській землі, як у своїй хаті.

В. Анський.

Український Науковий Зїзд у Празі.

Прага, 6. жовтня 1926.

Дня 3. жовтня відбулося урочисте відкриття Українського Наукового Зїзду у великій салі Геольогічного Інституту Карлового Університету. На відкритті Зїзду були присутні президент Академії Наук Ч. С. Р. проф. д-р Зубати, ректор Карлового Університету проф. д-р Ванчура, декани та професори тогож університету, представники деяких міністерств Ч. С. Р., представники громад Білорусів, Грузинів і Вірмен в Ч. С. Р. та инші чужинці.

Після відспівання українським хором під дирігуванням п-ні Щуровської кантати проф. О. Колесса відкрив Зїзд і звернувся до зборів з промовою, в якій засував задачі та характер Українського Академічного Комітету, що обєднує в собі осередки науково-культурної праці в Ч. С. Р., Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові та особисто кількох членів Всеукраїнської Академії Наук у Київі. Вкінці своєї промови проф. Колесса вказав на те, що скликання Наукового Зїзду в Празі могло відбутися лише завдяки тій прихильній атмосфері, якої зазнають українські наукові установи від чехословацької влади, і запропонував надіслати в імени Зїзду през. Масарикові привітну телеграму, що принято гучними оплесками.

Після того провід зборами перенляв голова Організаційної Комісії Зїзду академик проф. І. Горбачевський. У своїй коротенькій промові проф. І. Горбачевський подав до відома зборів список привітань, які надійшли від ріжних установ і поодиноких осіб. В числі цих привітань зазначимо привітання від Академії Наук у Празі, від проф. Келлера з Кілю, проф. Бернекера з Мюнхену, проф. М. Фасмера з Берліну, проф. Бодуен-де-Куртене з Варшави; значна кількість привітань надійшла від українських організацій і окремих українських діячів. Досить навести, як відгукнулося на свято науки львівське громадянство: надійшли привітання від Т-ва „Рідна Школа", Т-ва „Взаїмна Поміч українського учительства", Т-ва українських наукових викладів ім. П. Могили, Музичного Т-ва, Музичного Інституту ім. Лисенка, від богатьох членів Наукового Товариства ім. Шевченка, (Вол. Гнатюка, М. Кордуби, І. Раковського, І. Крипякевича, І. Щурата та ин.). Одначе Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові як установа залишилося поза Науковим Зїздом у Празі.

Закінчив свою промову проф. Горбачевський такими словами: „На просторих землях України працює багато славнозвісних учених; є там інституції старі і створено нові, підростає нове молоде покоління наукових працьовників. Тішимося кожним успіхом їхньої праці і ми переконані, що напевно небавком почуємо про влаштування Всеукраїнського Наукового Зїзду на Україні і ми будемо могти взяти в ньому участь". Після того проф. Горбачевський, покликавши до почесної президії Зїзду проф. Зубатого то проф. Ванчуру, дав слово останньому, який в імени Карлового Університету витав Зїзд і побажав йому найкращого успіху. Далі проф. Д. Дорошенко відчитав реферат на тему „Розвиток української науки за останні 50 років", який містив у собі стислий огляд того надбання, яким може похвалитися українська наука з моменту утворення приватного гуртка учених при харківськім університеті, що заснував „Украинскій Вѣстник", до останніх днів коли наукова праця переводиться цілою низкою установ як на Вел. Україні, так у Галичині і в еміграційних кольоніях. Як завсіди, реферат проф. Д. Дорошенка був богатий змістом та прегарний формою, і тому авдиторія вислухала його з великим задоволенням.

Закриваючи загальні збори зїзду, проф. Горбачевський висловив подяку чесько-словацькому народові та його п. президентові. Хор відспівав чеський, словацький та український гимн.

В тойже день відбулися товариські сходини членів зїзду в помешканні одного ресторану. До участи в зїзді зголосилося 134 членів, що предложили біля 200 рефератів. На жаль, на зїзд прибуло всього пять членів, що перебувають поза межами Ч. С. Р., а саме: І. Драбатий та д-р Д. Олянчин з Німеччини, проф. С. Шимановський з Латвії, інж. Д. Андрієвський з Бельгії та д-р Е. Лукасевич з Польщі. Особливо жаль, що нема делегатів з Галичини.

Ділова праця почалася 4. жовтня. Засідання Зїзду відбуваються по підсекціях, а саме: історичній, фільольогічній, фільософічно-педагогічній, археольогічній та історично-мистецькій, правничо-соціольогічній, економічно-кооперативній, природничій, агрономічно-лісовій, медичній та технічно-математичній.

З нагоди зїзду організована книжна вистава, що складається з підручників та наукових книг, виданих українською мовою за останнє десятиліття (1917 до 1926 р.). Вистава містить в собі біля 1000 книг, розпреділених по відділах згідно з десятковою бібліографічною системою.

Виставу інтензивно відвідують як члени Зїзду, так і сторонні особи. **С. С.**

За океаном.

Домініяльні вибори до федерального парляменту в Отаві. — Боротьба між консерватистами й лібералами. — Перемога лібералів. — Перший український посол в федеральнім парляменті. — Поваления й уступлення Нерона українського народу в Канаді.

Винніпеґ, 17. вересня 1926.

Дня 14. вересня відбувались у нас домініяльні вибори до федерального парляменту в Отаві; є це другі вибори в протязі року.

В Канаді є партійна система управи державою. Котра партія побідить, ця творить правительство, а противна остає в опозиції.

Минулого року, 29. жовтня, відбулися вибори, при яких ніяка партія не одержала абсолютної більшости на 245 послів, бо консервативна вибрала 116 послів, ліберальна 101, проґресивна (прихильна ліберальній) 24, робітнича 2, а двох було диких або незалежних (індепендент). Досьогочасний теперішній ліберальний премієр Лайон Мек Кензі відмовився зрезиґнувати, покликуючись на те, що хоч має лише 101 послів, одначе має запевнену підтримку проґресивної партії (24) і робітників та незалежних (4). Скликаний ним парлямент відкинув трьома голосами вотум недовіря поставлене опозицією (консервативною партією). В той спосіб Мек Кензі Кінґ урятував своє правительство аж до червня 1926 р. і під напором проґресистів